

Арабска калиграфия

за
калиграфски
немузикални хора

.....
Атанас Шиников

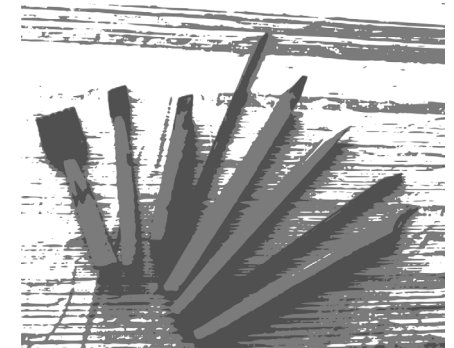
Преди няколко години се случи така, че един човек ме запитва „Е, кажи сега каква е същината на „твоего“ [като че ли аз държа авторските права над него] изкуство?“

Оттогава от време на време се сещам за този въпрос и все още нямам отговор. Което не пречи да се забавлявам колкото си искам. Надявам се, че и други хора ще се забавляват.

●
Текст,
калиграфия,
дизайн,
печат:
Атанас Шиников
София, 2008

◆ Това отляво е точка. И преди някой да е попитал защо е квадратна, след като е просто точка – да уточним. Това е калиграфска точка. Тази точка няма нищо общо с познатата ни кръгла точка от пунктуацията. Нито пък с редицата точки по-долу.

.....
А сега – бърз преход. Това отдолу са калемите за писане.

.....
Оттук изниква и съдбоносният въпрос. Отсега да предупредим читателите със слаби сърца – въпросът не е от ранга на това кога е бил Големият взрив.

А именно:

**Какво общо
има точката с
тръстикования калем?**

Псевдоелитарният отговор е: много. Ако искате да разберете защо – на следващата страница.

Ами много просто. Връзката е причинно-следствена. Иначе казано, първо е калемът, после точката; за разлика от прословутата дилема за кокошката и яйцето, в калиграфията няма двусмисленост относно кое предхожда другото по отношение на своето съществуване.

И тъй като сме обещали да бъдем също тъй недвусмислени, да поясним:

Калемът изписва точката с мастило. Чисто и просто.

По-ясно от това не може да се каже. Оттук и стигаме до

ТРИТЕ СЪДБОНОСНИ КОМПОНЕНТА

(сетихте ли се за гласа на Смърт от книгите на Тери Пратчет?)

А именно, триадата

**калем,
мастило,
хартия,**

три задължителни изисквания за всеки самоук калиграфски ентузиаст. Плюс много търпение и време в изобилие.

Апропо, проблемите въобще не свършват, веднъж след като направим една що-годе приемлива точка. Напротив,

ТОВА Е САМО НАЧАЛОТО

Ако се престрашите, хвърлете един поглед надясно. Поне нещо изглежда познато – а именно – досадната точка.

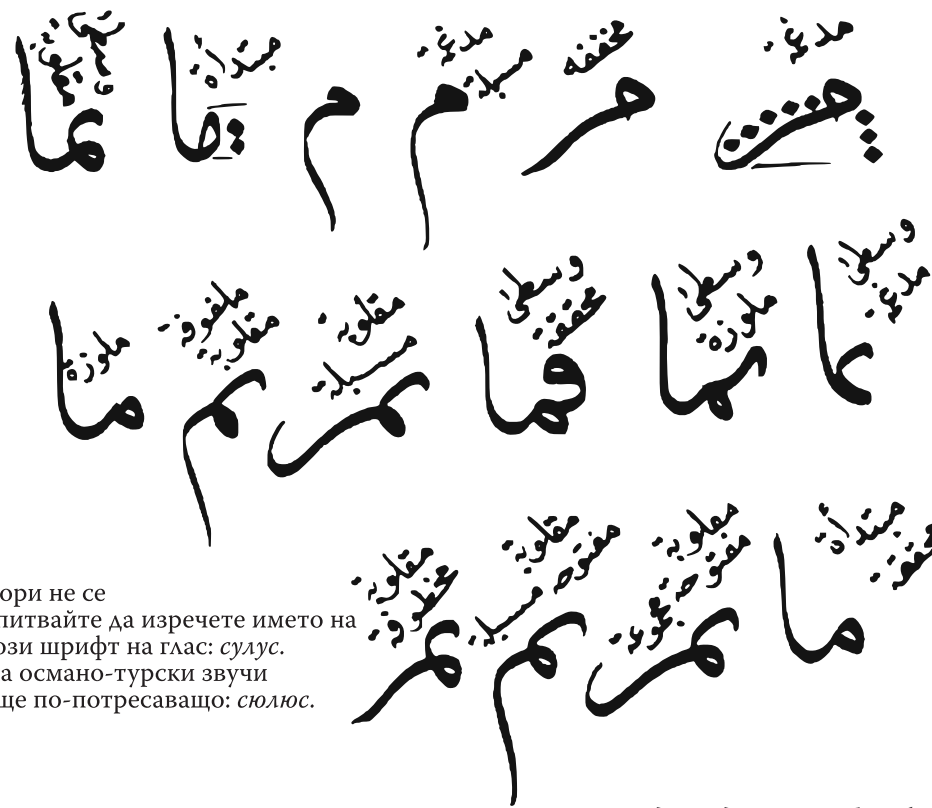
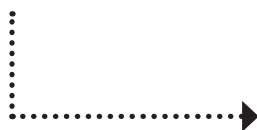
И то не една, ами цели 20 (словом: **двадесет**) броя. Внушително, нали? Особено като се има предвид, че посветихме първите две страници от нашия памфлет само на една от тях.

Някъде между тях обаче виждаме две арабски букви. Казано по нормалния начин, т.е. следвайки логичната посока отдясно наляво, това са „р“ и „б“. Всяка тяхна част е оразмерена именно с точки.

ЛОШОТО е, че размерите на всяка буква трябва да се запомнят наизуст.

ОЩЕ ПО-ЛОШО е, че всяка буква има различна форма във всеки шрифт.

ТРАГИЗМЪТ се задълбочава от нещо, което ще забележите на следващата страница.

Дори не се опитвайте да изречете името на този шрифт на глас: *сулус*. На османо-турски звучи още по-потресаващо: *сюлюс*.

Това, което виждам, все още ми напомня на онзи стар виц, който разказваха по време на студентските години. Тогава го чух от студент в Арменистиката, но спокойно можете да сложите на мястото на арменски всеки източен език. Пробвайте с арабски, както аз сега: забавно е.

Господ раздавал един ден азбуките на народите – на руснаците, на българите, на немците, на скандинавците... Изредили се всички народи и Господ облекчено казал, Браво! Има ли още някой? и отишъл да обядва.

Тогава изведнъж дошли арабите¹ и казали, ами Господи – ами ние?! Ще останем без азбука само защото закъсняхме?! Господ тогава отегчен бръкнал в купата спагети, които ядял, нагребил с шепата, ударил стиската спагети в стената и казал: Това ще ви бъде за „а“. Нагребил втора шепа, ударил я в стената и казал: а това за „б“...и така – докрая.

Така е и с арабската калиграфия. Запомнете историята, както и картинката отгоре, за да продължите към третия проблем, с който свършихме преди вица.

¹ Ето тук сложете който си източен народ искате.

Тъй. Тук е мястото за едно кафе.
Впрочем, също ориенталски
табиет.
.....

Цялото това словоизлияние се
налага, за да ви подготвя – това,
което видяхте на предишните
две страници е само една буква
от арабската азбука в само
един от всичките шрифтове.
Буквата „м“ (*ميم*). Видно е
обаче, че тя съществува в
множество варианти – както в
самостоятелна форма, така и в
свързан с другите букви вид.
За всяка една отделна форма
пропорциите, оттук и броя и
разположение на точките, са
различни.

И на всички, които са ужасени,
им припомням онзи леко
безвкусен филм на Монти
Пайтън, в който се пееше
оптимистично

**ALWAYS LOOK
ON THE BRIGHT SIDE OF
LIFE!**
.....

За любителите на
контекстуалния превод и хората,
които не се ориентират добре в
езика на Шекспир:

**Нещата може да бъдат по-зле,
отколкото изглеждат.**

С други думи, това не е съвсем
обезсърчително. Даже напротив
– то означава единствено,
че човек може да направи от
арабските букви каквато си иска
форма. Дори и неприятните
на консервативните ислямски
богослови птички.

Отново сулус.

Това е пример за гъвкава
употреба само на един от
шрифтовете.

Естествено, подобни композиции
спадат към категорията на
своеобразен калиграфски поп-
арт. Нещо като музиката на
Бритни Спийърс, съпоставена
с тази на Й. С. Бах. Затова на
следващата страница има нещо
не толкова ефектно, но за сметка
на това по-качествено като
изпълнение.

Персийски шрифт

فِي الْعِلْمِ فَلسَفَةً حَفِظْتُمُوسِيَا

وَنَغَابِينَ عَشْرِي الْكُتُبَاءِ

.....
Аз ако бях на мястото на този шрифт, щях да изпитвам леко неудобство, че
се наричам така. *Дивани*, на турски *дивани*. Има нещо общо с меката мебел,
макар че не точно по начина, по който първосигнално си представяме. Да не
си мислим и за *диванети*.